

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

3. dubna 2025 *

„Řízení o předběžné otázce – Volný pohyb pracovníků – Článek 45 SFEU – Advokáti – Odborná příprava advokátních koncipientů – Územní omezení – Vnitrostátní právní úprava, která vyžaduje, aby část období odborné přípravy advokátního koncipienta byla absolvována u advokáta se sídlem v tuzemsku“

Ve věci C-807/23,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko) ze dne 16. října 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 29. prosince 2023, v řízení

Katharina Plavec

proti

Rechtsanwaltskammer Wien,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení: C. Lycourgos, předseda senátu, S. Rodin (zpravodaj), N. Piçarra, O. Spineanu-Matei a N. Fenger, soudci,

generální advokát: P. Pikamäe,

za soudní kancelář: D. Dittert, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 27. listopadu 2024,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za paní K. Plavec: S. Schwab a J. P. Willheim, Rechtsanwälte,
- za Rechtsanwaltskammer Wien: R. Gerlach, Rechtsanwalt, a T. Simek,
- za rakouskou vládu: A. Posch, A. Bell, G. Eberhard a P. Thalmann, jako zmocněnci,
- za chorvatskou vládu: G. Vidović Mesarek, jako zmocněnkyně,

* Jednací jazyk: němčina.

- za švédskou vládu: H. Eklinder, jako zmocněnkyně,
- za Evropskou komisi: B.-R. Killmann a J. Szczodrowski, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 45 SFEU.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Katharinou Plavec a Rechtsanwaltskammer Wien (advokátní komora ve Vídni, Rakousko) (dále jen „RAK“) ve věci zamítnutí žádosti K. Plavec o zápis do seznamu advokátních koncipientů a o vydání dokladu osvědčujícího její omezené oprávnění k zastupování před soudem ve smyslu § 15 odst. 3 Rechtsanwaltsordnung (advokátní řád) ze dne 15. července 1868 (RGBl. č. 96/1868), ve znění ze dne 20. dubna 2023 (BGBl. I, 39/2023 (dále jen „RAO“)).

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Článek 45 SFEU stanoví:

„1. Je zajištěn volný pohyb pracovníků v [Evropské] [u]nii.

2. Volný pohyb pracovníků zahrnuje odstranění jakékoli diskriminace mezi pracovníky členských států na základě státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky.

[...]“
- 4 Bod 1 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/5/ES ze dne 16. února 1998 o usnadnění trvalého výkonu povolání advokáta v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána kvalifikace (Úř. věst. 1998, L 77, s. 36; Zvl. vyd. 06/03, s. 83), uvádí:

„vzhledem k tomu, že podle článku [26 SFEU] tvoří vnitřní trh oblast bez vnitřních hranic; že podle čl. [4 odst. 2 písm. a) SFEU] představuje zrušení překážek volného pohybu osob a služeb mezi členskými státy jeden z cílů [Unie]; že pro státní příslušníky členských států to znamená mimo jiné možnost vykonávat povolání, ať již jako osoba samostatně výdělečně činná, nebo jako osoba v pracovním poměru, v jiném členském státě než v tom, ve kterém získali odbornou kvalifikaci“.

5 Článek 1 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Účelem této směrnice je usnadnit trvalý výkon povolání advokáta jako osoby samostatně výdělečně činné nebo jako osoby v pracovním poměru v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána odborná kvalifikace.“

6 Článek 10 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Advokátu vykonávajícímu činnost pod profesním označením udělovaným v jeho domovském státě, který fakticky a pravidelně vykonává činnost v hostitelském členském státě nejméně po dobu tří let v oblasti práva tohoto státu včetně práva Společenství, se s ohledem na přijetí do povolání advokáta v hostitelském členském státě udělí výjimka z podmínek uvedených v čl. 4 odst. 1 písm. b) směrnice [Rady] 89/48/EHS [ze dne 21. prosince 1988 o obecném systému pro uznávání vysokoškolských diplomů vydaných po ukončení nejméně tříletého odborného vzdělávání a přípravy (Úř. věst. 1989, L 19, s. 16; Zvl. vyd. 05/01, s. 337)]. ‚Faktickým a pravidelným výkonem činnosti‘ se rozumí skutečný výkon činnosti bez jakéhokoli přerušení s výjimkou přerušení vyplývajících z běžných událostí každodenního života.

[...]“

Rakouské právo

7 Podle § 2 RAO:

„1) Právní praxe, která je nezbytná pro výkon povolání advokáta, spočívá zejména v právní činnosti u soudu nebo státního zastupitelství a advokáta; může rovněž spočívat v právní činnosti vykonávané u notáře nebo, je-li činnost užitečná pro výkon povolání advokáta, u správního orgánu, na univerzitě, u auditora nebo daňového poradce. [...] Výkon právní praxe u advokáta lze zohlednit pouze tehdy, pokud je tato profesní činnost vykonávána v hlavním pracovním poměru a aniž je narušena výkonem jiné výdělečné činnosti; [...]

2) Právní praxe ve smyslu odstavce 1 musí trvat pět let, z toho nejméně sedm měsíců u soudu nebo státního zastupitelství a nejméně tři roky u advokáta v Rakousku.

3) Pro účely doby právní praxe, která nemusí být povinně vykonána u soudu, státního zastupitelství nebo advokáta v Rakousku, se zohlední:

[...]

2. právní praxe ve smyslu odstavce 1 stejné povahy vykonaná v zahraničí, pokud byla činnost užitečná pro výkon povolání advokáta;

3. jakákoli jiná praktická právní činnost vykonaná v tuzemsku nebo v zahraničí, pokud tato činnost byla užitečná pro výkon povolání advokáta a byla vykonávána pod dohledem řádně kvalifikované osoby nebo subjektu.

Výbor advokátní komory je povinen přijmout pokyny týkající se podmínek a rozsahu, v jakém se zohlední právní praxe ve smyslu bodu 2 a 3; [...] Pokyny se zveřejní na internetových stránkách advokátní komory a umístí se na nich trvale.

[...]“

- 8 Ustanovení § 15 odst. 3 a 4 tohoto řádu stanoví:

„3) Není-li zákonem předepsána povinnost zastoupení advokátem, advokát se může na vlastní odpovědnost nechat ve všech řízeních před soudy a správními orgány zastupovat také advokátním koncipientem, který u něj vykonává právní praxi; podepisování podání určených soudům či úřadům advokátním koncipientem je však nepřipustné.

4) Výbor advokátní komory je povinen vystavit advokátnímu koncipientovi vykonávajícímu právní praxi u advokáta doklady osvědčující [...] jeho [omezené] oprávnění k zastupování advokáta ve smyslu odstavce 3.“

- 9 Ustanovení § 30 odst. 1 uvedeného řádu zní takto:

„Pro účely provedení zápisu do seznamu advokátních koncipientů je třeba při zahájení výkonu praxe u advokáta oznámit tuto skutečnost výboru spolu s předložením dokladu o rakouské státní příslušnosti, státní příslušnosti členského státu Evropské unie, jiné smluvní strany Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederace, jakož i dokladu o absolvování studia rakouského práva [...] Doba právní praxe vykonávané u advokáta se zohlední až ode dne doručení tohoto oznámení.

[...]“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 10 Katharina Plavec byla od ledna 2022 zaměstnána jako zaměstnankyně v advokátní kanceláři Jones Day ve Frankfurtu nad Mohanem (Německo), kde vykonávala praxi u KI, rakouského advokáta, který má v této advokátní kanceláři postavení partnera. E-mailem ze dne 14. ledna 2022 požádala K. Plavec RAK o zápis do seznamu advokátních koncipientů a o vydání dokladu osvědčujícího její omezené oprávnění k zastupování před soudy ve smyslu § 15 odst. 3 advokátního řádu.
- 11 Na žádost RAK poskytla K. Plavec dopisem ze dne 7. března 2022 následující upřesnění. Její bydliště a místo obvyklého pobytu se nacházelo ve Frankfurtu nad Mohanem a ve Vídni (Rakousko) měla vedlejší bydliště. Její činnost se týkala výlučně rakouského práva. Jedinou osobou oprávněnou udělovat jí pokyny, pokud jde o záležitosti týkající se rakouského práva, byl její školitel, KI, který vykonával poradenskou činnost v oblasti rakouského práva pro rakouské a zahraniční klienty advokátní kanceláře Jones Day a zastupoval je před rakouskými správními orgány a soudy. Během své praxe tak byla K. Plavec v rámci zastupování klientů KI několikrát týdně v kontaktu s rakouskými správními orgány a soudy.
- 12 Rozhodnutím ze dne 14. června 2022 zamítl příslušný útvar RAK na základě § 30 odst. 1 RAO ve spojení s § 2 odst. 2 RAO žádost K. Plavec z důvodu, že její praxe nebyla vykonávána u advokáta usazeného v Rakousku.
- 13 Dne 31. srpna 2022 K. Plavec opustila advokátní kancelář Jones Day.
- 14 Rozhodnutím ze dne 6. září 2022 Rada RAK zamítla stížnost podanou proti rozhodnutí ze dne 14. června 2022. Toto rozhodnutí ze dne 6. září 2022 mimo jiné uvádí, že KI je členem zkušební komise pro advokátní zkoušky v Rakousku apůsobí jako advokát určený k zastupování jednotlivců

v Rakousku na základě mechanismu bezplatné právní pomoci. Z tohoto důvodu má KI vedle advokátní kanceláře nacházející se ve Frankfurtu nad Mohanem advokátní kancelář ve Vídni, pro kterou v souladu s RAO určil jako zástupce jinou rakouskou advokátku. Od dne 15. listopadu 2016 je tak z důvodu dlouhodobého pobytu v zahraničí nahlášen jako nepřítomen.

- 15 Katharina Plavec a KI podali proti rozhodnutí ze dne 6. září 2022 odvolání k Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko), který je předkládajícím soudem, a domáhali se zrušení tohoto rozhodnutí a uložení povinnosti RAK, aby zapsala K. Plavec do seznamu advokátních koncipientů pro období od 14. ledna 2022 do 31. srpna 2022.
- 16 Předkládající soud upřesňuje, že předmět sporu, který mu byl předložen, se již týká pouze otázky, zda a případně po jakou dobu splňovala K. Plavec podmínky pro zápis do seznamu advokátních koncipientů, neboť dne 31. srpna 2022 K. Plavec opustila advokátní kancelář Jones Day. Mimoto předkládající soud odvolání KI odmítl jako nepřípustné z důvodu, že KI neměl vlastní zájem na tom, aby K. Plavec byla se zpětnou účinností zapsána do seznamu advokátních koncipientů.
- 17 Předkládající soud uvádí, že z § 2 odst. 2 ve spojení s § 30 odst. 1 RAO vyplývá, že z celkové délky pěti let právní praxe povinné pro získání oprávnění k výkonu povolání advokáta musí být na rakouském území absolvována doba nejméně tří let a sedmi měsíců, z toho nejméně tři roky u advokáta. Tento soud uvádí, že pokud se místo výkonu práce advokátního koncipienta nachází mimo Rakousko, nemohou se zástupci příslušné rakouské advokátní komory dostavit do advokátní kanceláře, v níž tento advokátní koncipient pracuje, za účelem výkonu zákonné povinnosti dohledu této komory nad advokátním koncipientem a jeho školitelem, jehož povinností je zajistit uvedenému advokátnímu koncipientovi úplnou odbornou přípravu pro výkon povolání advokáta.
- 18 Předkládající soud zdůrazňuje, že podle § 2 odst. 3 bodu 2 RAO lze naproti tomu část praxe K. Plavec vykonané u KI zohlednit jako část právní praxe, kterou lze vykonat v zahraničí.
- 19 Pokud jde o skutkové okolnosti sporu, který mu byl předložen, předkládající soud uvádí, že praxe K. Plavec nebyla vykonávána v Rakousku, i když pracovala pod vedením advokáta zapsaného u rakouské advokátní komory a v oblasti rakouského práva.
- 20 Předkládající soud má za to, že vyvstává otázka, zda vnitrostátní předpisy, které stanoví, že část doby praktické odborné přípravy uchazeče o výkon povolání advokáta musí povinně probíhat v tuzemsku, jsou neslučitelné s volným pohybem pracovníků, zatímco jiná část této doby může být absolvována v zahraničí.
- 21 Má za to, že taková ustanovení jsou v každém případě přiměřená a v souladu s hodnotami chráněnými unijním právem. V tomto ohledu zejména zdůrazňuje, že čl. 10 odst. 1 směrnice 98/5 podmiňuje přijetí advokáta vykonávajícího činnost pod profesním označením udělovaným jeho domovským členským státem do povolání advokáta v hostitelském členském státě prokázáním fakticky a pravidelně vykonávané činnosti v tomto hostitelském členském státě po dobu nejméně tří let. I když se tento požadavek praktických zkušeností v hostitelském členském státě vztahuje na advokáty, kteří již mají oprávnění k výkonu povolání v domovském členském státě a kteří tam již toto povolání vykonávali, tím spíše by mohl takovému požadavku podléhat přístup advokátních koncipientů k povolání advokáta.

- 22 Předkládající soud dále uvádí, že taková činnost, jakou vykonávala K. Plavec ve Frankfurtu nad Mohanem, nemůže ani s přihlédnutím k moderním komunikačním prostředkům vykazovat takovou míru intenzity kontaktů s rakouskými soudy a správními orgány, kterou zajišťuje odborná příprava v advokátní kanceláři nacházející se v Rakousku. Kromě toho by bylo nerealistické předpokládat, že by K. Plavec měla v úmyslu cestovat za účelem účasti na jednání před rakouskými soudy a správními orgány zvláště z Frankfurtu nad Mohanem, a to s ohledem na skutečnost, že doklad, který chtěla získat, přiznává pouze velmi omezené právo k zastupování, a sice v občanskoprávních sporech, které spadají především do příslušnosti Bezirksgerichte (okresní soudy, Rakousko). Konečně advokát, který byl školitelem K. Plavec, poskytoval právní služby především v oblasti rakouského rozhodčího práva, zatímco advokáti, kteří jsou školiteli, jsou podle RAO povinni poskytovat advokátním koncipientům úplnou odbornou přípravu.
- 23 Za těchto podmínek se Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být článek 45 SFEU o volném pohybu pracovníků vykládán v tom smyslu, že toto ustanovení brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že pro zápis do seznamu rakouských advokátních koncipientů musí být část právní praxe (doba odborné přípravy) advokátního koncipienta povinně vykonána na pozici advokátního koncipienta u advokáta usazeného v Rakousku, tedy v tuzemsku [...], zatímco pracovní činnost u advokáta usazeného v jiném členském státě Evropské unie není pro účely této části právní praxe považována za dostačující, i když je vykonávána pod dohledem advokáta zapsaného u rakouské advokátní komory v oblasti rakouského práva?“

K předběžné otázce

- 24 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 45 SFEU vykládán v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která ukládá, aby určitá část právní praxe, která je nezbytná pro přístup k povolání advokáta a během níž má advokátní koncipient určité oprávnění k zastupování před soudy tohoto členského státu, byla vykonána u advokáta usazeného v uvedeném členském státě, přičemž vylučuje, aby právní praxe mohla být absolvována u advokáta usazeného v jiném členském státě, třebaže je tento advokát zapsán u advokátní komory prvního členského státu a činnosti vykonávané v rámci této praxe se týkají práva tohoto prvního členského státu.
- 25 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v případě, kdy nejsou harmonizovány podmínky přístupu k povolání, mohou členské státy vymezit znalosti a kvalifikaci nezbytné k výkonu tohoto povolání (rozsudek ze dne 17. prosince 2020, Onofrei, C-218/19, EU:C:2020:1034, bod 24 a citovaná judikatura).
- 26 Vzhledem k tomu, že podmínky přístupu k povolání advokáta v případě osoby, která není oprávněna toto povolání vykonávat v žádném členském státě, dosud nejsou na unijní úrovni harmonizovány, je definování těchto podmínek nadále v pravomoci členských států (rozsudek ze dne 17. prosince 2020, Onofrei, C-218/19, EU:C:2020:1034, bod 25).
- 27 Z toho vyplývá, že unijní právo nebrání tomu, aby právní úprava členského státu podmiňovala přístup k povolání advokáta tím, že dotyčná osoba musí mít znalosti a kvalifikaci, které jsou považovány za nezbytné (rozsudek ze dne 17. prosince 2020, Onofrei, C-218/19, EU:C:2020:1034, bod 26), což může zahrnovat absolvování období právní praxe.

- 28 Členské státy však musí při výkonu svých pravomocí v této oblasti dodržovat základní svobody zaručené Smlouvou o FEU a vnitrostátní právní předpisy přijaté v tomto ohledu nemohou představovat neodůvodněnou překážku účinného výkonu základních svobod zaručených zejména v článku 45 SFEU (rozsudek ze dne 17. prosince, Onofrei, C-218/19, EU:C:2020:1034, bod 27 a citovaná judikatura).
- 29 Je třeba mít za to, že taková právní úprava členského státu, jako je právní úprava, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, spadá do působnosti článku 45 SFEU, i když upravuje právní praxi, která je součástí odborné přípravy umožňující přístup k povolání advokáta, neboť dotčení právníci vykonávají činnost advokátního koncipienta jako zaměstnanci pobírající mzdu (obdobně viz rozsudek ze dne 13. listopadu 2003, Morgenbesser, C-313/01, EU:C:2003:612, bod 60). V projednávané věci ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že K. Plavec pobírala během praxe v advokátní kanceláři Jones Day mzdu.
- 30 Podle ustálené judikatury je cílem všech ustanovení Smlouvy o FEU týkajících se volného pohybu osob, včetně článku 45 SFEU, usnadnit občanům Unie výkon veškerých profesních činností na území Unie a tato ustanovení brání přijetí opatření, která by mohla znevýhodňovat tyto občany Unie, chtějí-li vykonávat hospodářskou činnost na území jiného členského státu [rozsudek ze dne 16. listopadu 2023, Komise v. Nizozemsko (Převod hodnoty nároků na důchod), C-459/22, EU:C:2023:878, bod 29 a citovaná judikatura].
- 31 Vnitrostátní předpisy, které pracovníkovi, jenž je státním příslušníkem určitého členského státu, brání nebo ho odrazují od toho, aby opustil stát svého původu za účelem výkonu svého práva na volný pohyb, jsou tak překážkami této svobodě, i když jsou používány nezávisle na státní příslušnosti dotčených pracovníků (rozsudek ze dne čtvrtek 11. července 2019, A, C-716/17, EU:C:2019:598, bod 17 a citovaná judikatura).
- 32 Mimoto Soudní dvůr již rozhodl, že článek 45 SFEU v zásadě brání vnitrostátnímu opatření týkajícímu se podmínek, za kterých je třeba pro účely přístupu k povolání advokáta zohlednit odbornou praxi získanou v jiném členském státě, než je stát, jenž toto opatření přijal, které může bránit občanům Unie, včetně státních příslušníků členského státu, jenž uvedené opatření přijal, ve výkonu základních svobod zaručených Smlouvou o FEU nebo činit tento výkon méně přitažlivým (rozsudek ze dne 17. prosince 2020, Onofrei, C-218/19, EU:C:2020:1034, bod 30). Totéž platí pro vnitrostátní právní úpravu, jež vylučuje zohlednění odborné praxe, kterou je nutné získat v rámci určité části právní praxe nezbytné pro přístup k povolání advokáta, pouze z toho důvodu, že tato část praxe je vykonávána u advokáta usazeného v jiném členském státě.
- 33 Z toho vyplývá, že taková právní úprava členského státu, jako je právní úprava, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, jež vyžaduje, aby určitá část právní praxe nezbytná pro přístup k povolání advokáta byla vykonána u advokáta usazeného v tomto členském státě, představuje omezení svobody pohybu zaručené článkem 45 SFEU, neboť může bránit výkonu této svobody pohybu nebo jej činit méně přitažlivým tím, že omezuje možnost těchto občanů Unie vykonávat profesní činnost jakožto advokátní koncipient u advokáta usazeného v jiném členském státě.
- 34 Na rozdíl od toho, co tvrdí rakouská vláda ve svém písemném vyjádření, toto konstatování není zpochybněno skutečností, že podle této právní úpravy může být několikaměsíční praxe v zahraničí uznána za jinou část právní praxe. Vzhledem k tomu, že se má za to, že tři roky právní praxe u advokáta, které odpovídají části praxe, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, musí

být povinně absolvovány u advokáta usazeného v Rakousku, brání uvedená právní úprava právníkům, kteří chtějí vykonávat povolání advokáta v tom, aby se během této poslední části právní praxe dovolávali svého práva na volný pohyb zaručeného článkem 45 SFEU.

- 35 Omezení svobody pohybu lze připustit pouze tehdy, pokud je zaprvé odůvodněno naléhavým důvodem obecného zájmu a zadruhé je v souladu se zásadou proporcionality, což znamená, že musí být s to soudržným a systematickým způsobem zaručit uskutečnění sledovaného cíle a nesmí překračovat rámec toho, co je k jeho dosažení nezbytné (rozsudek ze dne 17. prosince 2020, Onofrei, C-218/19, EU:C:2020:1034, bod 32 a citovaná judikatura).
- 36 Předkládající soud v podstatě uvádí, že právní úprava, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, sleduje cíle ochrany příjemců právních služeb a řádného výkonu spravedlnosti. Tyto cíle patří mezi ty, které mohou být považovány za naléhavé důvody obecného zájmu, které jsou způsobilé odůvodnit omezení volného pohybu pracovníků (rozsudek ze dne 17. prosince 2020, Onofrei, C-218/19, EU:C:2020:1034, bod 34 a citovaná judikatura).
- 37 Kromě toho právní úprava členského státu, která podmiňuje zápis do seznamu advokátních koncipientů absolvováním části právní praxe u advokáta usazeného v tomto členském státě, není podle všeho jako taková nezpůsobilá k uskutečnění uvedených cílů.
- 38 Taková právní úprava může přispět k zajištění toho, aby právník, který si přeje stát se advokátem v některém členském státě, získal před tím, než bude moci vykonávat toto povolání, skutečné zkušenosti s poskytováním právních služeb v tomto členském státě, jakož i s pravidly, která jsou pro advokáty závazná, a zvyklostmi, kterými se řídí jejich vztahy se soudy a orgány uvedeného členského státu. Dále tak budou příslušné orgány obvykle schopny snadno kontrolovat podmínky průběhu takové právní praxe, a zejména přiměřenost obsahu této praxe vůči požadavkům vyplývajícím z vnitrostátního práva. Konkrétně taková právní úprava, jako je právní úprava, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, je s to, jak uvádí předkládající soud, umožnit zástupcům příslušné rakouské advokátní komory přístup v rámci její zákonné povinnosti dohledu nad advokátním koncipientem a jeho školitelem do advokátní kanceláře školitele, aby se ujistili, že odborná příprava advokátního koncipienta odpovídá požadavkům vlastním výkonu povolání advokáta.
- 39 Je však nutno konstatovat, že vzhledem k tomu, že cílem této právní úpravy je, jak vyplývá ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, zajistit, aby advokát získal dostatečné zkušenosti s poskytováním právních služeb v oblasti vnitrostátního práva a kontakty s rakouskými orgány a soudy, aby bylo zaručeno uskutečnění cílů ochrany příjemců právních služeb a řádného výkonu spravedlnosti, jež sleduje vnitrostátní právní úprava, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, podmínka, podle které musí právník vykonat určitou část právní praxe u advokáta usazeného v dotyčném členském státě, překračuje meze toho, co je k dosažení těchto cílů nezbytné.
- 40 Absolvování právní praxe právníky u advokáta zapsaného u rakouské advokátní komory, ale usazeného v jiném členském státě, doprovázené požadavkem prokázat příslušným vnitrostátním orgánům, že tato právní praxe je s to zajistit přístup ke zkušenostem rovnocenným zkušenostem, jaké poskytuje právní praxe u advokáta usazeného v Rakousku, představuje totiž opatření, jež umožňuje uskutečnění cílů sledovaných takovou právní úpravou, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, a které je patrně méně omezující než omezení stanovené touto právní úpravou.

- 41 V tomto ohledu je třeba zaprvé uvést, že nelze obecně předpokládat, že právník vykonávající právní praxi u advokáta, který je zapsán u rakouské advokátní komory, ale usazen je v jiném členském státě, nemůže získat odpovídající odbornou přípravu ani získat dostatečné zkušenosti, pokud jde o poskytování právních služeb v oblasti rakouského práva, které jsou rovnocenné těm, které získá právník vykonávající právní praxi v Rakousku. Za těchto podmínek je povinnost předložit dostatečné důkazy o tom, že činnosti skutečně vykonávané v průběhu takové právní praxe mohou zajistit odbornou přípravu a zkušenosti rovnocenné těm, které poskytuje právní praxe u advokáta usazeného v Rakousku, podle všeho s to zaručit, že cíle této právní praxe byly skutečně dosaženy.
- 42 Zadruhé v rámci takové právní úpravy, jako je právní úprava uvedená v bodě 40 tohoto rozsudku, jsou příslušné orgány i nadále schopny provádět účinné kontroly podmínek průběhu praxe.
- 43 Příslušné orgány především mohou, považují-li to za užitečné s ohledem na informace, které mají k dispozici, předvolat advokátní koncipienta a jeho školitele s cílem získat vysvětlení k průběhu právní praxe, případně nařídit přerušování této praxe nebo odmítnout zohlednění této praxe v případě odmítnutí odpovědi na toto předvolání. Z prohlášení RAK na jednání, které se konalo před Soudním dvorem, ostatně vyplývá, že k takovým předvoláním přistupuje, existují-li odůvodněné pochybnosti o tom, zda jsou v konkrétních případech dodrženy požadavky na odbornou přípravu advokátních koncipientů týkající se výkonu povolání advokáta.
- 44 Dále vzhledem k tomu, že v případě, který uvádí předkládající soud, jsou jak advokátní koncipient, tak školitel zapsáni u advokátní komory členského státu, podle jehož práva se řídí odborná příprava na povolání advokáta, mají stavovské organizace obvykle pravomoc uložit jim disciplinární sankce, pokud se snaží uvést příslušné orgány v omyl, pokud jde o obsah právní praxe nebo nedodržují kontrolní opatření zavedená za účelem zajištění řádného průběhu této praxe.
- 45 Konečně, i když je pravda, že v rámci takové právní úpravy, jako je právní úprava uvedená v bodě 40 tohoto rozsudku, nemají příslušné orgány nutně přístup do advokátní kanceláře školitele za účelem provedení kontroly, nelze takový přístup považovat za nezbytný k dosažení cílů právní úpravy, o kterou se jedná ve věci v původním řízení. Z informací poskytnutých RAK na jednání ostatně vyplývá, že RAK v praxi používá za účelem ověření, zda jsou cíle právní praxe dosaženy, méně omezující kontrolní opatření, než je kontrola na místě v advokátních kancelářích.
- 46 Okolnost, že v rakouském právu má advokátní koncipient po uplynutí 18 měsíců právní praxe u advokáta usazeného v Rakousku velmi rozsáhlé oprávnění k zastupování, nemůže zpochybnit výše uvedené, neboť podle takové právní úpravy, jako je právní úprava uvedená v bodě 40 tohoto rozsudku, zkušenosti, které právník získá po absolvování této doby právní praxe u advokáta usazeného v jiném členském státě, jsou rovnocenné těm, které získá na konci téhož období advokátní koncipient, který vykonává právní praxi u advokáta usazeného v Rakousku.
- 47 Mimoto vzhledem k tomu, že předkládající soud má za to, že právní úprava, o kterou se jedná ve věci v původním řízení vychází z logiky srovnatelné s logikou zakotvenou v čl. 10 odst. 1 směrnice 98/5, je třeba konstatovat, že volba unijního normotvůrce, pokud jde o opatření, která jsou členské státy oprávněny uložit advokátům, kteří získali odbornou kvalifikaci v jiném členském státě a chtějí vykonávat své povolání na jejich území, kterou učinil při přijetí této směrnice, nemůže omezit použití ustanovení Smlouvy o FEU na situaci, která nespadá do působnosti uvedené směrnice.

- 48 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že článek 45 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která ukládá absolvování určité části právní praxe, která je nezbytná pro přístup k povolání advokáta a během níž má advokátní koncipient určité oprávnění k zastupování před soudy tohoto členského státu, u advokáta usazeného v uvedeném členském státě, přičemž vylučuje, aby tato právní praxe mohla být vykonána u advokáta usazeného v jiném členském státě, třebaže je tento advokát zapsán u advokátní komory prvního členského státu a činnosti vykonávané v rámci této praxe se týkají práva tohoto prvního členského státu, a dotyčným právníkům tudíž neumožňuje výkon části uvedené praxe v jiném členském státě pod podmínkou, že příslušným vnitrostátním orgánům prokáží, že tato právní praxe, tak jak bude vykonávána, je s to jim poskytnout odbornou přípravu a zkušenosti rovnocenné těm, které poskytuje právní praxe u advokáta usazeného v prvním členském státě.

K nákladům řízení

- 49 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Článek 45 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která ukládá absolvování určité části právní praxe, která je nezbytná pro přístup k povolání advokáta a během níž má advokátní koncipient určité oprávnění k zastupování před soudy tohoto členského státu, u advokáta usazeného v uvedeném členském státě, přičemž vylučuje, aby tato právní praxe mohla být vykonána u advokáta usazeného v jiném členském státě, třebaže je tento advokát zapsán u advokátní komory prvního členského státu a činnosti vykonávané v rámci této praxe se týkají práva tohoto prvního členského státu, a dotyčným právníkům tudíž neumožňuje výkon této části uvedené praxe v jiném členském státě pod podmínkou, že příslušným vnitrostátním orgánům prokáží, že tato právní praxe, tak jak bude vykonávána, je s to jim poskytnout odbornou přípravu a zkušenosti rovnocenné těm, které poskytuje právní praxe u advokáta usazeného v prvním členském státě.

Podpisy